

Postanowienie z dnia 25 września 1998 r.

II UKN 373/98

Prawomocny wyrok oddalający odwołanie w sprawie o rentę inwalidzką, w którym ustalono okres zatrudnienia i datę powstania inwalidztwa ma powagę rzeczy osądzonej, zatem odwołanie od kolejnej decyzji organu rentowego, wydanej w tym samym stanie faktycznym, podlega odrzuceniu (art. 199 § 1 pkt 2 KPC).

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędziowie: SA Beata Gudowska, SN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 25 września 1998 r. sprawy z wniosku Pepi K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w S. o prawo do renty inwalidzkiej, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 23 kwietnia 1998 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

u c h y l i ć zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 24 listopada 1997 r. [...] i odrzucić odwołanie wnioskodawcy.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 24 listopada 1997 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie oddalił odwołanie wnioskodawcy Pepi K. od decyzji organu rentowego - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w S. z dnia 5 marca 1997 r., odmawiającej przyznania renty inwalidzkiej z uwagi na niewykazanie 5-letniego okresu zatrudnienia w 10-leciu przed powstaniem inwalidztwa, ustalając następujący stan faktyczny.

Inwalidztwo wnioskodawcy powstało w listopadzie 1983 r., zaś wniosek o rentę został złożony w dniu 18 grudnia 1996 r. w okresie, gdy wnioskodawca nie wy-

konywał żadnego zatrudnienia. W latach 1973-1983 (10-lecie poprzedzające powstanie inwalidztwa) wykazał on okres zatrudnienia wynoszący 3 lata i 15 dni, w miejsce wymaganego 5-letniego okresu zatrudnienia, to zaś czyni odwołanie niezasadnym, stosownie do art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250 ze z m.), w związku z art. 32 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 września 1997 r.).

Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację wnioskodawcy, dzielając stanowisko Sądu pierwszej instancji i jego ustalenia poczynione na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego (wyrok z dnia 23 kwietnia 1998 r. [...]).

Powyższy wyrok zaskarżył kasacją wnioskodawca i zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy - art. 233 § 1, 328 § 2, 382 i 385 KPC - wniósł o jego zmianę i przyznanie prawa do renty inwalidzkiej. Według skarżącego, do okresu jego zatrudnienia należy doliczyć prowadzenie działalności gospodarczej od 1 kwietnia do 30 listopada 1973 r. oraz zatrudnienie w wymiarze 1/2 etatu w Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej w S. przez okres 1 roku 3 miesięcy i 7 dni, to zaś czyni kasację uzasadnioną.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Obecnie rozpoznawana sprawa jest trzecią już w kolejności dotyczącą tego samego roszczenia między tymi samymi stronami. W decyzji z dnia 25 września 1986 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do renty inwalidzkiej, a Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wyrokiem z dnia 18 grudnia 1986 r. [...] oddalił odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji. W tym postępowaniu ustalono, że inwalidztwo wnioskodawcy powstało w 1983 r., a w dziesięcioleciu liczonym od 1973 r. do 1983 r. nie wykazał 5 letniego okresu zatrudnienia. Te same ustalenia - co do braku wymaganego okresu zatrudnienia w dziesięcioleciu 1973-1983 - były podstawą wydania przez organ rentowy decyzji z dnia 20 marca 1987 r., odmawiającej przyznania wnioskodawcy renty inwalidzkiej rzemieślniczej i oddalenia przez Sąd Wojewódzki odwołania wnioskodawcy także od tej decyzji (wyrok z dnia 25 czerwca 1987 r. [...]).

W tej sytuacji kolejny wniosek o przyznanie renty inwalidzkiej, złożony przez wnioskodawcę w dniu 18 grudnia 1996 r., powinien być oceniony przez organ rentowy w granicach wyznaczonych przez art. 80 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o z.e.p., nie zaś rozpoznawany po raz kolejny. Przepis ten upoważnia organ rentowy do ponownego ustalenia prawa do świadczenia, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Rzeczą organu rentowego była ocena, czy przedłożono nowe dowody w rozumieniu tego przepisu. Przytoczone okoliczności faktyczne, pominięte przez Sąd Apelacyjny, dają podstawę do stwierdzenia, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 3 KPC. Stosownie do tego przepisu nieważność postępowania zachodzi, jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już prawomocnie osądzona. Jak już wyżej wskazano, między tymi samymi stronami została już prawomocnie osądzona sprawa o to samo roszczenie (o przyznanie renty inwalidzkiej). W tych więc okolicznościach Sąd Wojewódzki powinien odrzucić odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 5 marca 1997 r. na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 KPC. Gdy tego nie uczynił, rzeczą Sądu drugiej instancji, rozpoznającego apelację, było postąpienie stosownie do wskazań zawartych w art. 378 § 2 w związku z art. 379 pkt 3 KPC i uchylenie z urzędu wyroku Sądu pierwszej instancji.

Rozpoznając kasację wnioskodawcy, Sąd Najwyższy wziął pod rozwagę z urzędu nieważność postępowania (art. 393¹¹ KPC), i dochodząc do przekonania, że zaistniały okoliczności uzasadniające odrzucenie odwołania, orzekł jak w sentencji po myśli art. 393¹⁶ KPC.

=====